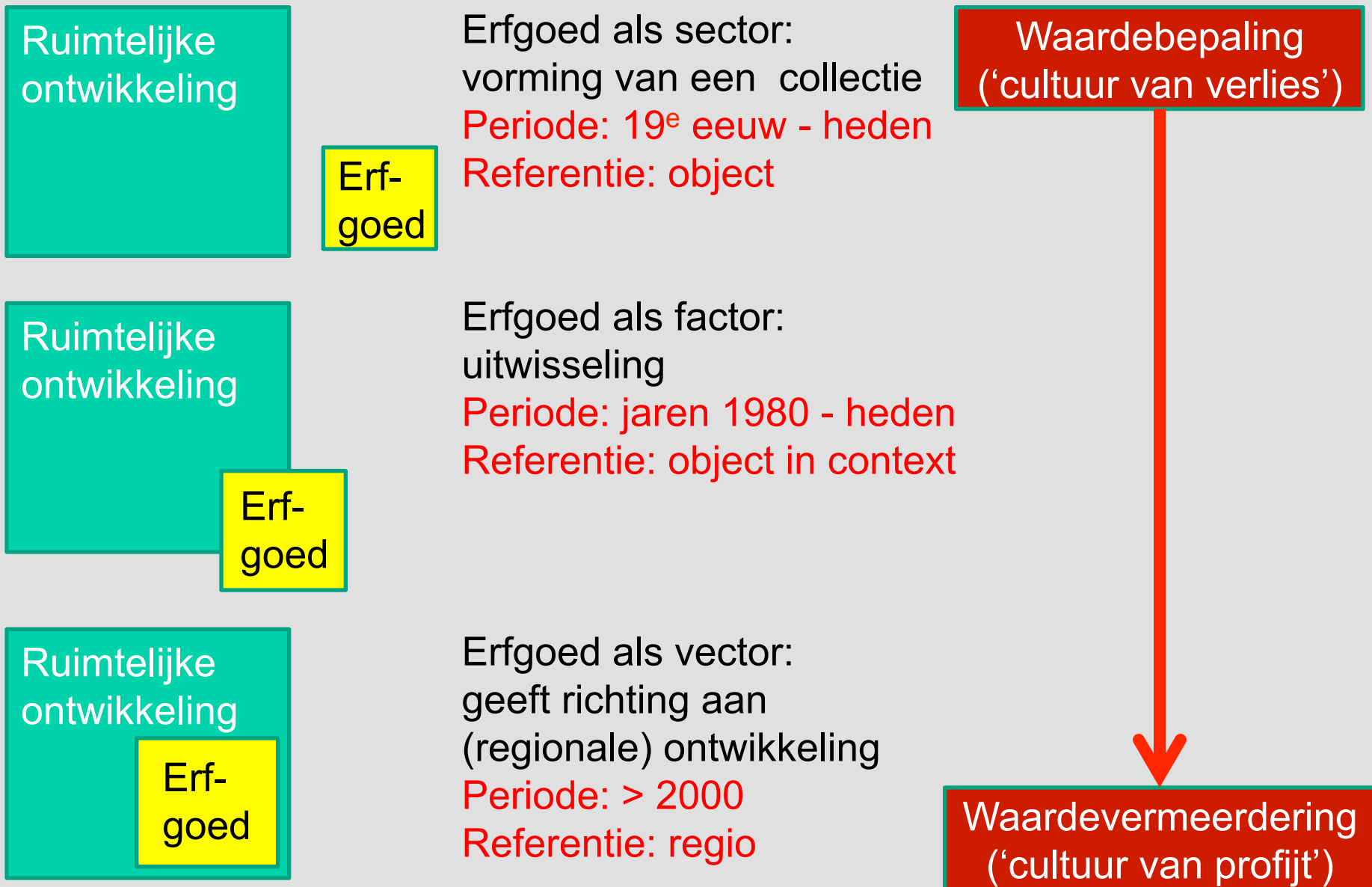

De landschapsbiografie: instrument voor onderzoek, planning en ontwerp

Hans Renes, UU / VU, j.renes@uu.nl

Leeftijd	Plek	Ik en landschap	Context RO
0 – 20	Leusden (Ut.)	Onbewust	Niet mee bezig
20 – 40	Wageningen (Gld.)	Leren	Landschap onder druk
40 – 60	Utrecht (Ut.)	Overdragen	Belvedere
60 - ?	Asperen (Gld.)	Participatie?	Nieuwe uitdagingen

Ruimtelijke ontwikkeling en erfgoed (ontwerp: Eric Luiten)

Karakter- schetsen

Nationale Onderzoeksagenda
Erfgoed en Ruimte

DEEL 1 – Kennisagenda

2014

Netwerk Erfgoed & Ruimte
Kennisagenda & Onderzoek

De maatschappij verandert: participatie, bevolkingskrimp, diversiteit, aandacht voor identiteit. Ook de omgang met de ruimte verandert: decentralisatie, digitalisering, herontwikkeling.

De 'kennismatrix' uit de Onderzoeksagenda.

	ZINGEVING	WAARDERING	BEWERKING	BEHEER
FUNDAMENTEEL (theoretisch niveau)	Representatie	Differentiatie	Legitimatie	Re-integratie
METHODOLOGISCH (strategisch niveau)	Cocreatie	Valorisatie	Transformatie	Coalitie
INSTRUMENTEEL (operationeel niveau)	Adoptie	Formalisatie	Kwalificatie	Zelf-organisatie

Erfgoed en ruimte: rijksprioriteiten

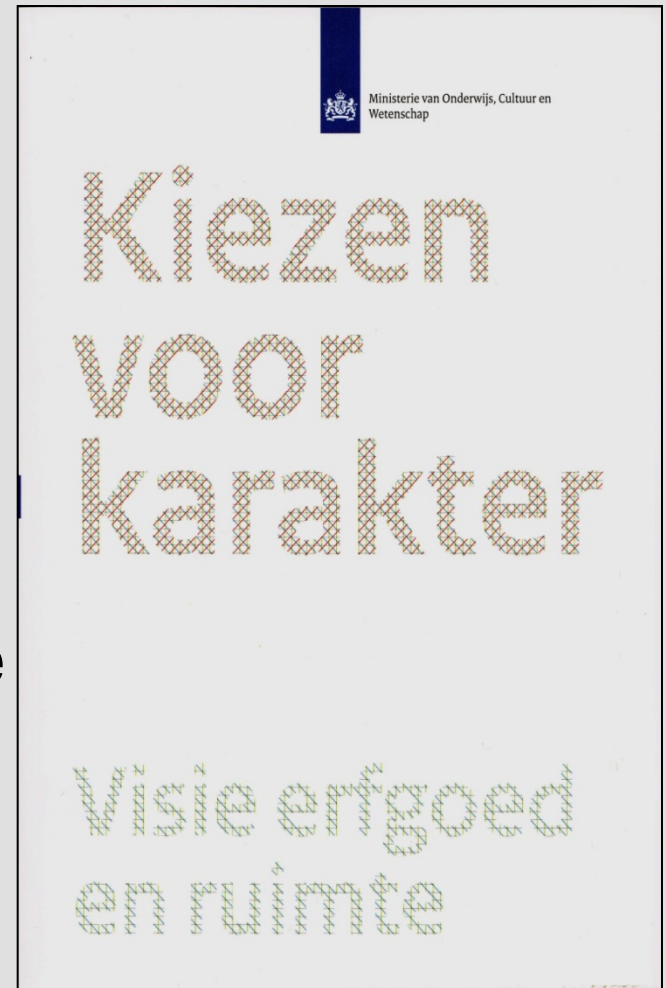
1 Werelderfgoed: samenhang borgen, uitstraling vergroten

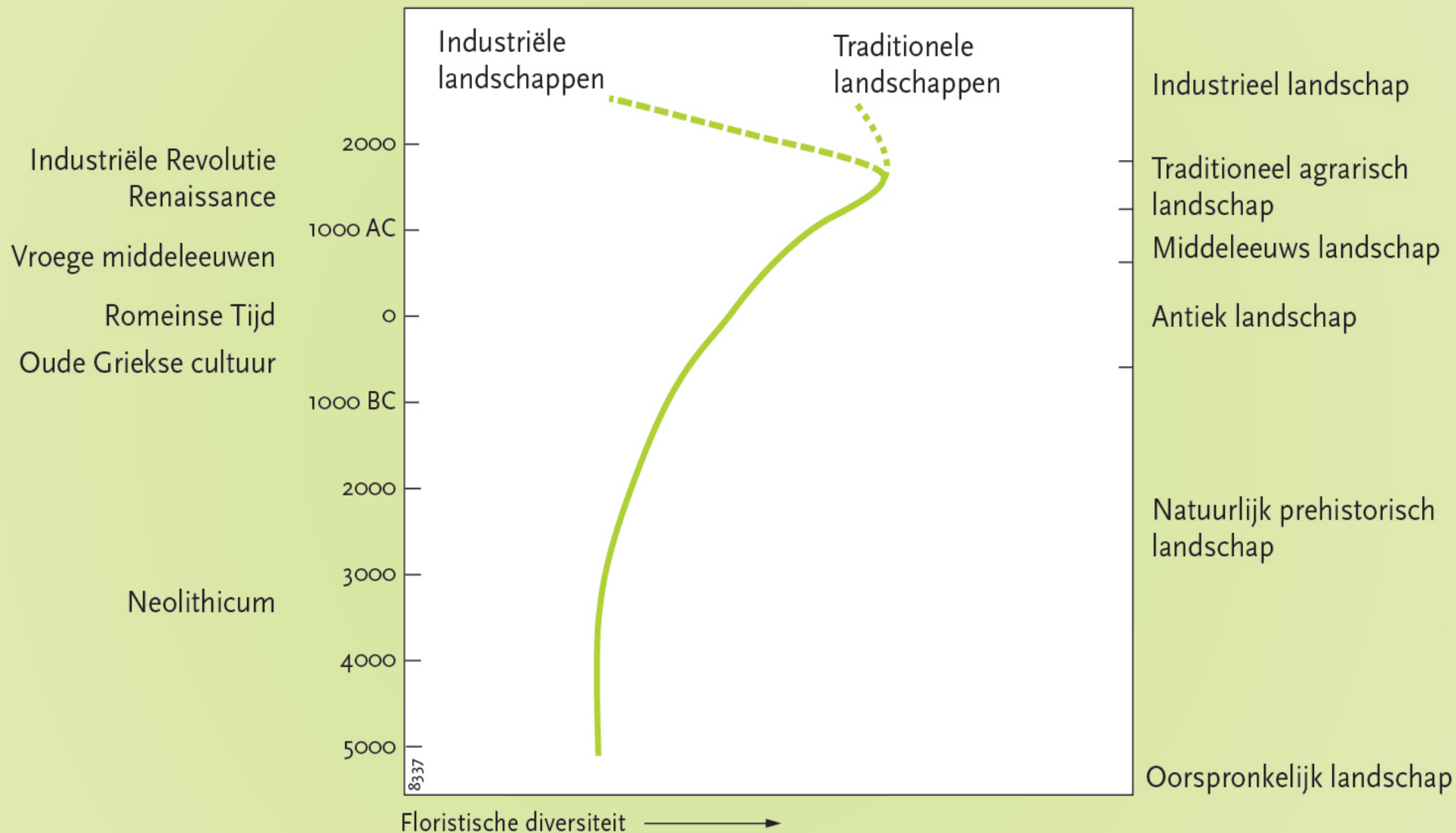
2 Eigenheid en veiligheid: zee, kust en rivieren

3 Herbestemming als (stedelijke) gebiedsopgave: focus op groei en krimp

4 Levend landschap: synergie tussen erfgoed, economie, ecologie

5 Wederopbouw: tonen van een tijdperk

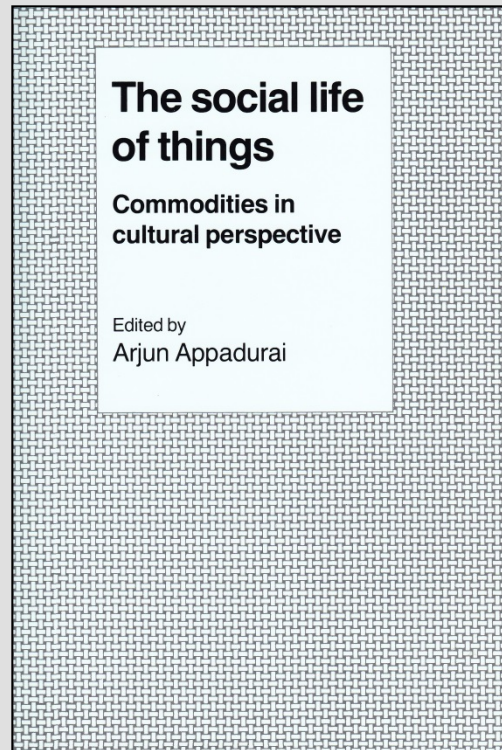
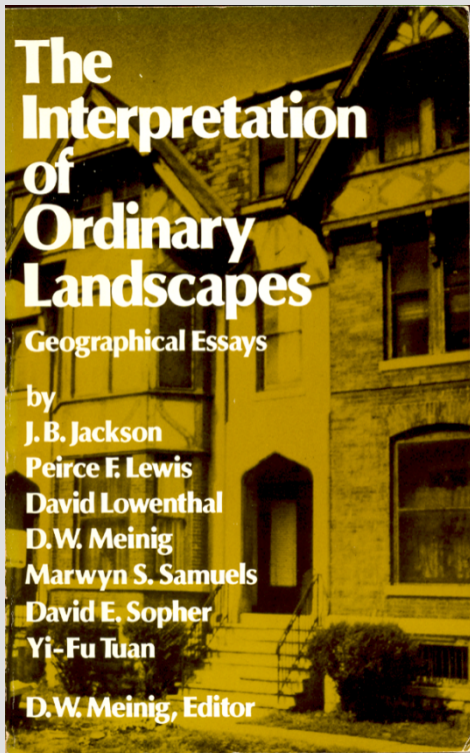

M.L. Paracchini et al. (2007). High nature value farmland and traditional agricultural landscapes. In: B. Pedrolí et al. (eds). *Europe's living landscapes*. KNNV, Zeist, p. 22.

Biografie van het landschap

- Meer een complex van ideeën dan een theorie
- Inspiratie vanuit
 - Humanistische geografie (Samuels – Biography)
 - Antropologie (Appadurai, Kopytoff)

Biografie van het landschap

Reactie op

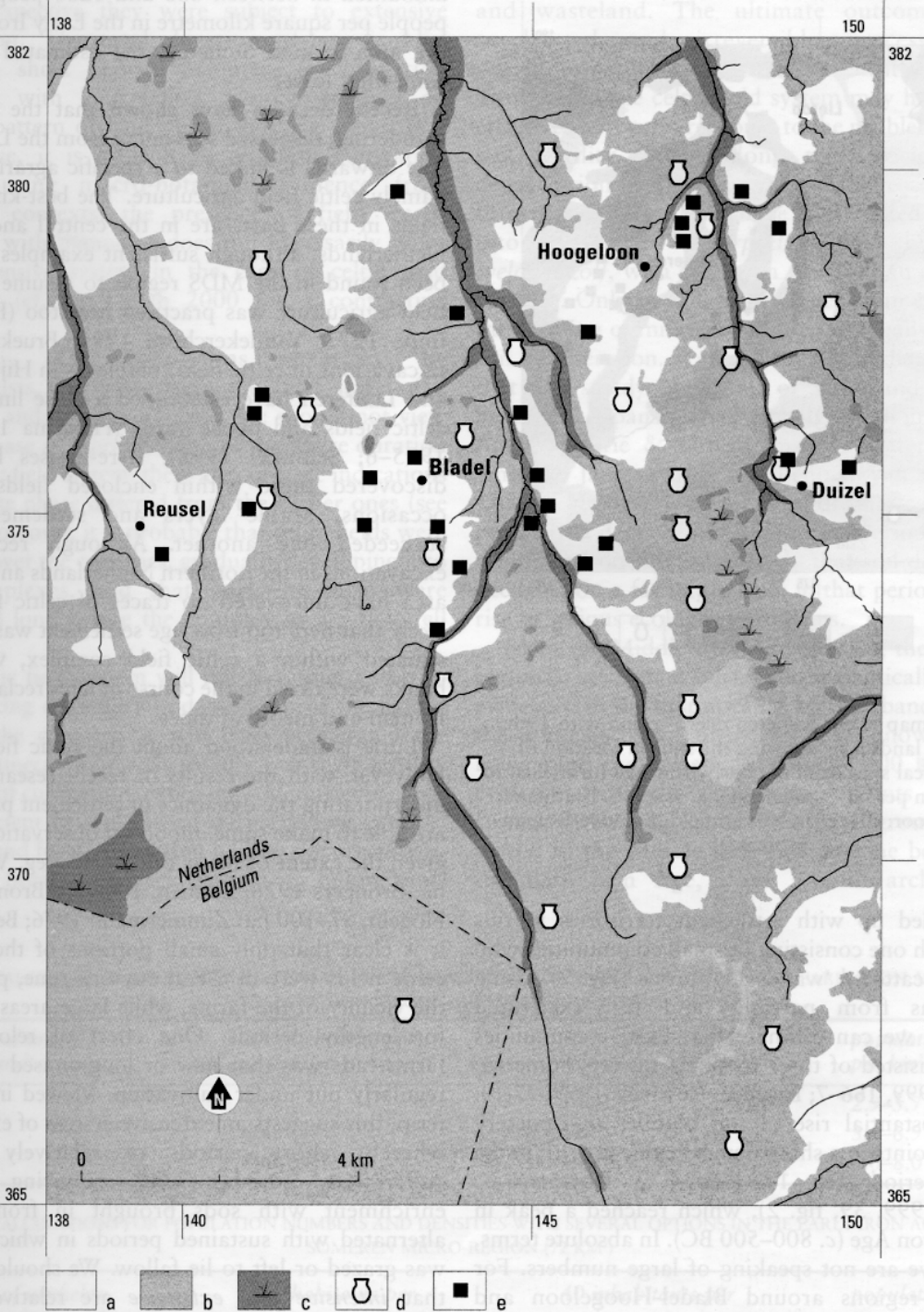
- Steeds verdere opdeling wetenschap (periode-specialismen in archeologie)
- Verklaring landschap uit anonieme krachten (‘het ontstaan van het landschap’)
- Lineair beeld van geschiedenis
- Doodlopende weg in beleid

Biografie van het landschap

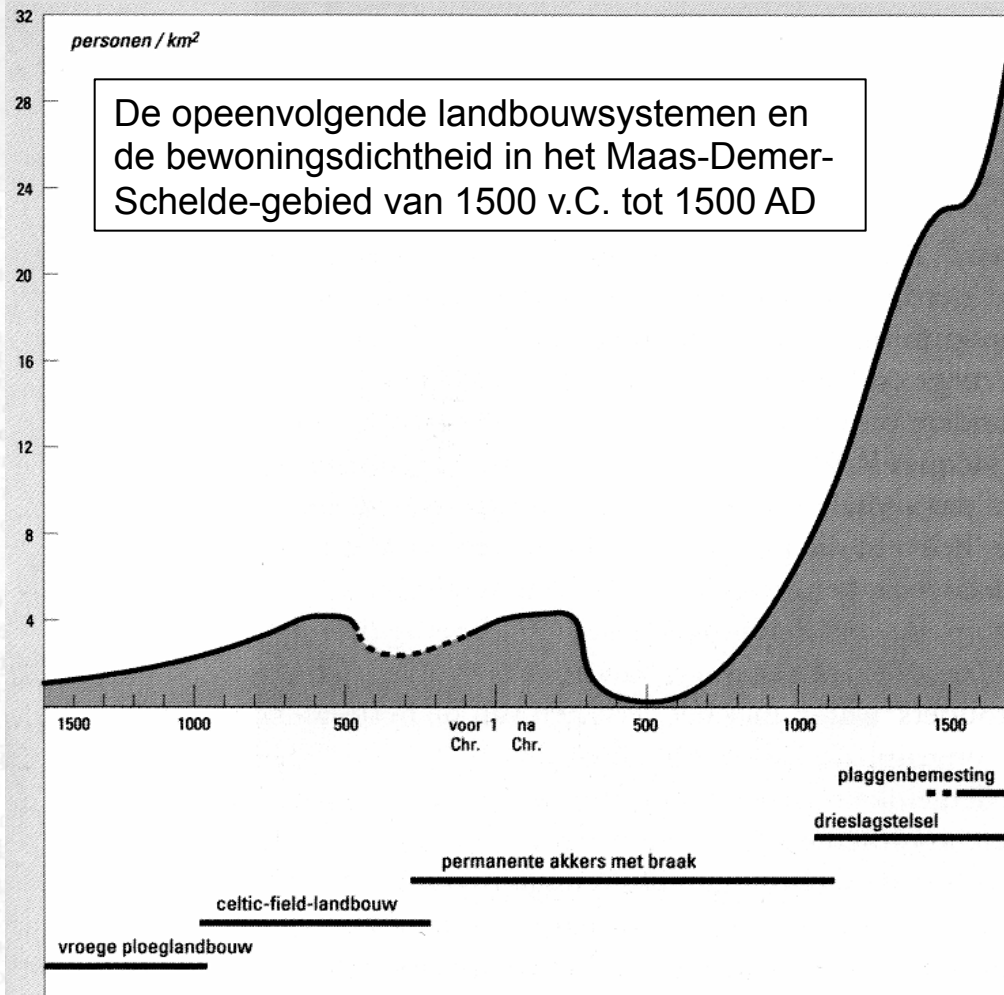
streeft daarentegen naar

- Verhalen vanuit verschillende perspectieven
- Lange termijn, en alleen al daarom interdisciplinair
- The past in the past
- Overstijging onderscheid natuur-cultuur

Resultaat: nieuwe vragen en een rijker beeld van de landschapsgeschiedenis

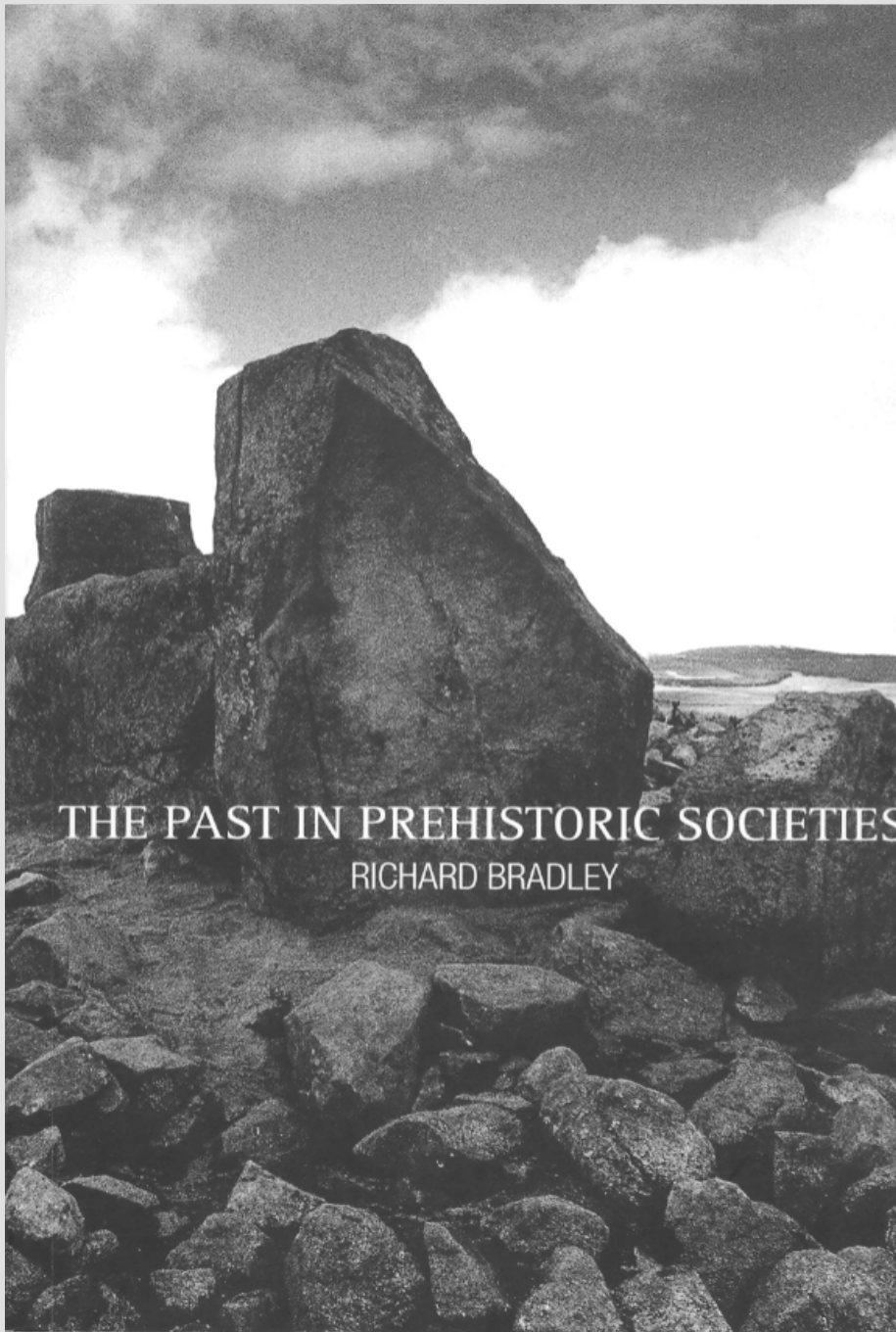

Bladel-Hoogeloon (Brabant) met 19e-
 eeuwse landschap naar gegevens N.
 Roymans. Legenda: a. essen; b. heide; c.
 moeras/veen; d. urnenveld uit vroege
 IJzertijd; e. inheems-Romeinse bewoning.

‘The powerful fact that
life must be lived amidst
that which was made
before’

(Meinig, 1979, p. 44)

The Cultural Landscape & Heritage Paradox

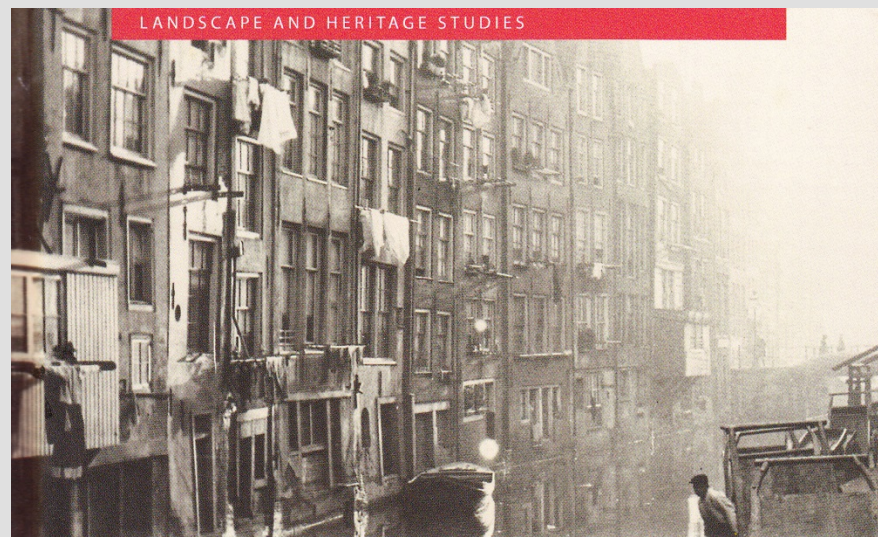
LANDSCAPE & HERITAGE STUDIES
PROCEEDINGS

*Protection and Development of the
Dutch Archaeological-Historical Landscape
and its European Dimension*

TOM BLOEMERS
HENK KARS
ARNOLD VAN DER VALK
MIES WIJNEN
(EDS.)

LHS

AMSTERDAM UNIVERSITY PRESS

Edited by Jan Kolen, Hans Renes and Rita Hermans

Landscape Biographies

Geographical, Historical and
Archaeological Perspectives
on the Production and
Transmission of Landscapes

Amsterdam
University
Press

LHS

Voorbeelden uit Landscape biographies

- Avebury: lange termijn; past in the past
- Mijnstreek: herinneren en vergeten
- Wittevrouten: het alledaagse landschap
- Eerde: invloed individu en esthetiek
- Leidsche Rijn, Kerk Veere, Het Loo: gelaagdheid

Berlijn: van
Leninplatz
(1991) naar
Platz der
Vereinten
Nationen
(>1992).

Het grote
vergeten.

‘... want de algemene lust van het burgerdom om allerlei zaken die je eenmaal bezit te koesteren en te bewaren, in stand te houden en die instandhouding nog te bevorderen, herkent zichzelf ook in het tegendeel. En zaken waarvan het geoordeeld wordt om ze niet te sparen, worden dan ook even zorgvuldig afgevoerd.’

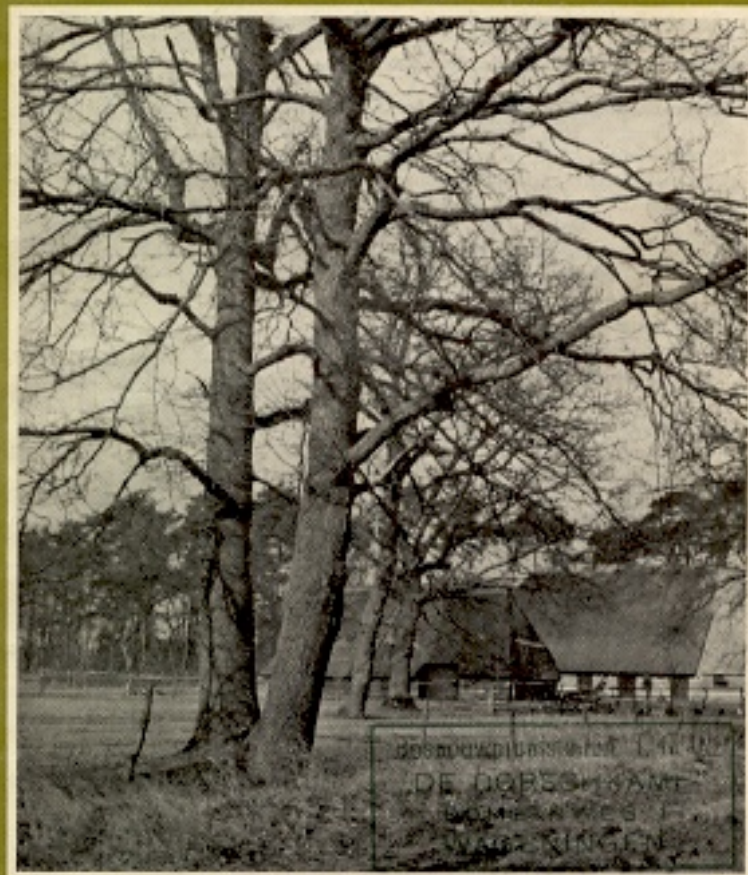
(Tummers, 'Çarboonkolonisatie', 1974, p. 26).

NATUUR EN LANDSCHAAP

T
1174

IN HET EERDER ACHTERBROEK, DE NIEUWE AANWINT VAN 'NATUUR-
MONUMENTEN'

FOTO J. v. DIJK

3e JAARGANG • No. 1

APRIL 1949

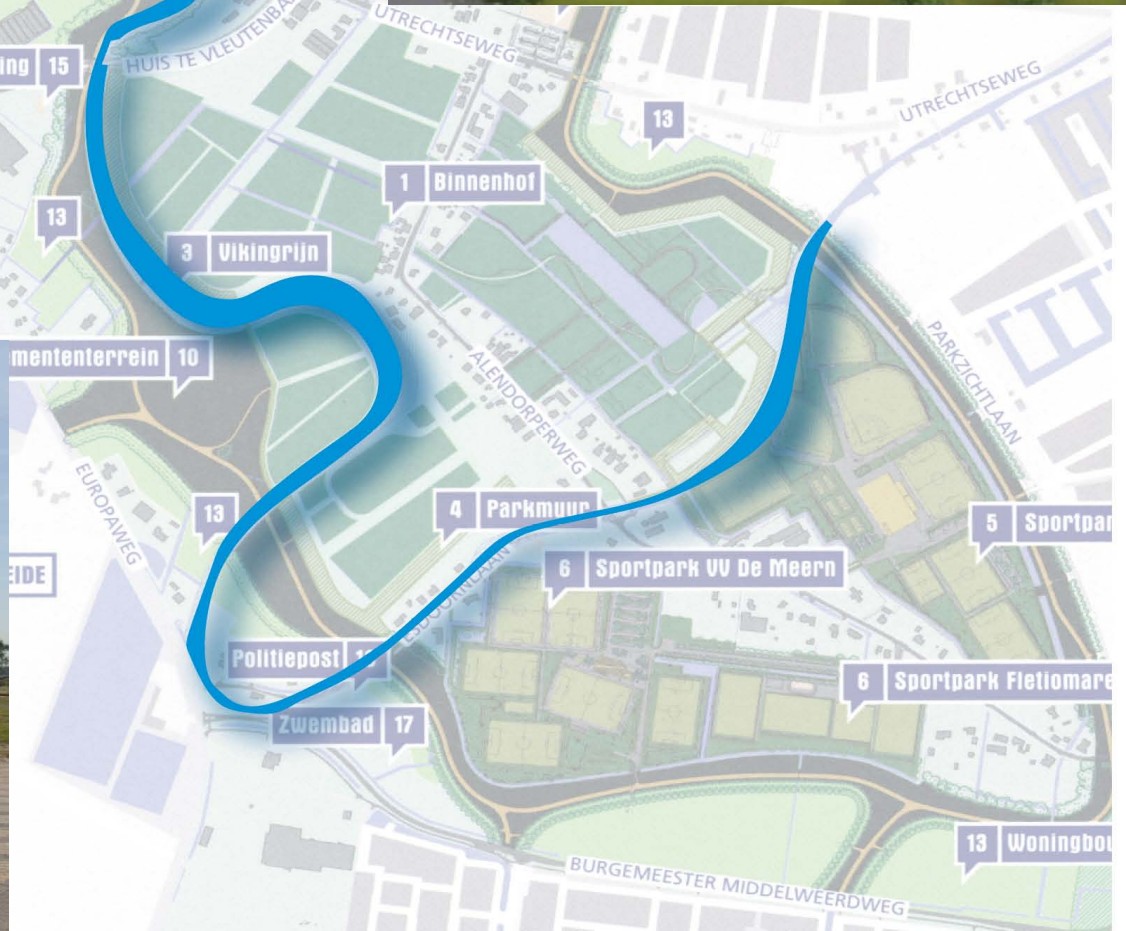
Orgaan van de Contactcommissie voor
Natuur- en Landschapsbescherming

Gelaagdheid van landschappen: zoeken naar een rijkere basis voor planning.

Niet alleen fysieke lagen: landschappen en landschapselementen hebben ook een gebruiksgeschiedenis en daarmee lagen van betekenis. Afwisselend perioden van bouwen en van hergebruik; beide voegen verhalen toe.

Gebruiksgeschiedenis wordt belangrijker als de erfgoedzorg verschuift van bescherming naar herontwikkeling.

Grote kerk van Veere

- 1500/1600 **3.000 inw** •Kerk voor één geloof
- 16e eeuw •4 Kerkgenootschappen & begraafplaats
- 1809 •Frans Hospitaal
- 1839 •Bedelaarsgesticht
- 1865 •Hospitaal
- 925 inw** •Opslagplaats
- Boerenstal
- 1890 •Voetbalveld
- Houthandel
- Feestzaal
- 1953 •Opslag van vee tijdens ramp
- 2013 **2.650 inw** •Culturele bestemming

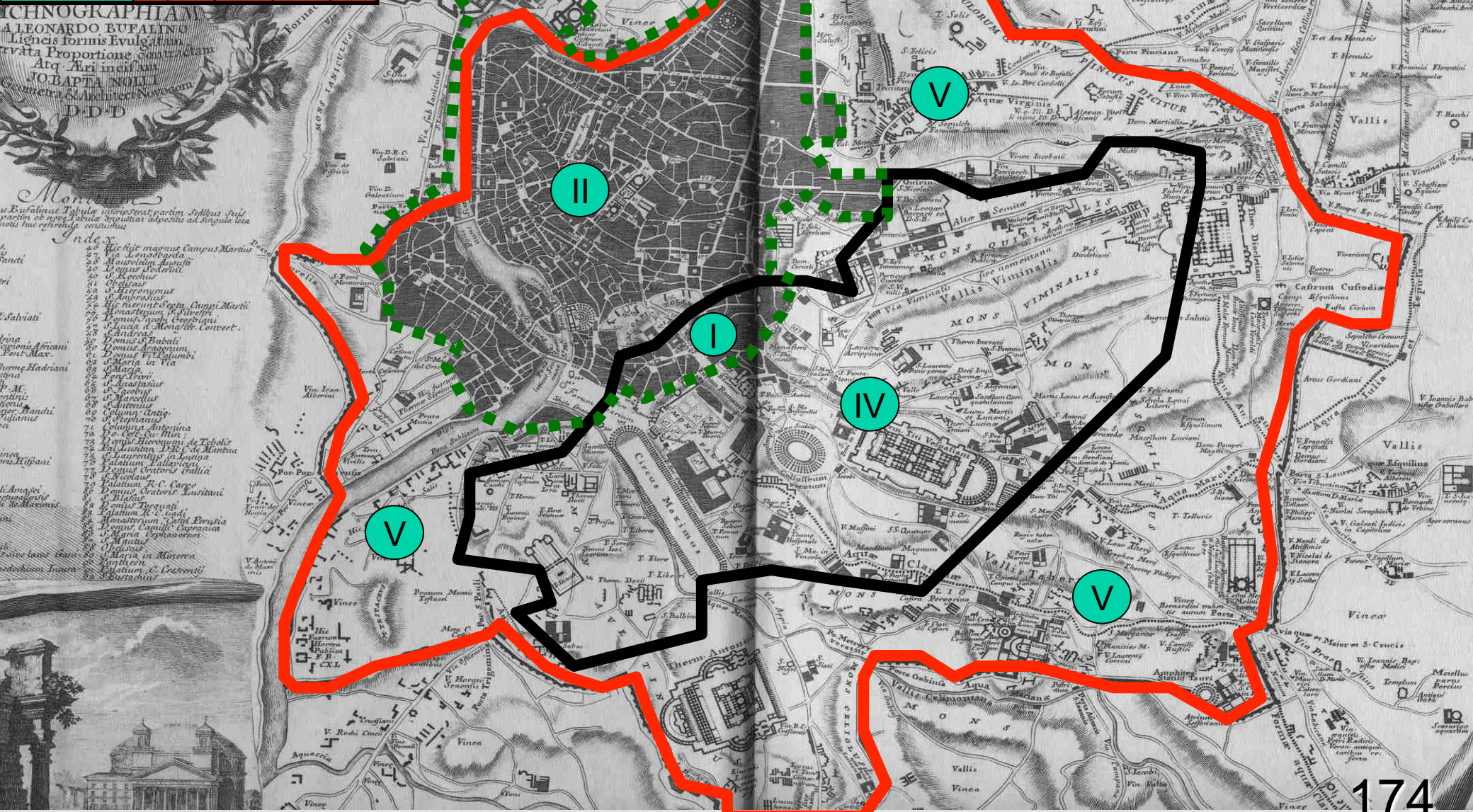

Handvatten voor overbruggen tegenstellingen

- Natuur – Cultuur
- Materieel – Immaterieel
- Expert – Niet-expert
- Bewoner – Bezoeker
- Oude bewoner – Nieuwkomer
- Behoud – Ontwikkeling
- Onderzoek – Beleid

Period	I	II	III	IV	V
<0					
0-300					
ME/EM					
19th C					

- Servian Wall, 4th C BC
- Aurelian Wall, 272-282
- Built-up area 1748

"De landschapsbiografie als notatie van een historisch gegroeide leefwereld van mensen, heeft verbazend weinig voet aan de grond gekregen in de ruimtelijke ordening. Waar liggen de aanknopingspunten en waar liggen de belemmeringen?"

Kun je in een half uur iets vertellen over de mogelijke en/of bewezen productiviteit van de biografie van het landschap in ruimtelijke veranderingsprocessen, gelardeerd met voorbeelden en beelden?

Wat kun je aan de landschapsbiografie vragen en wat vooral ook niet.

Als het ware een update van het artikel dat je samen met Jan Kolen en Koos Bosma in 2010 schreef voor de publicatie Geschiedenis en Ontwerp.

■ FORESTRY RESEARCH

Forestry research includes silviculture and land use. The focus within silviculture is three-fold:

■ REGENERATION

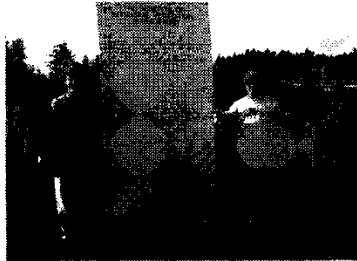
The development of techniques which best prepare growing sites and establish the next crop to ensure its survival.

■ GROWTH AND YIELD

The development of a database to realistically predict the rate of growth and the expected yield from the wide variety of growing sites. Soil conditions, weather, elevation, animal habitat are considered.

■ FERTILIZATION

Research-based decisions on the "how" and "when" of fertilization to optimize the potential for growth and yield improvement of the forest.

• Landuse research concentrates on the impact of forest management practices on soil, fisheries and wildlife resources. This work contributes to the integrated management of the company's land base giving consideration to the variety of needs and demands placed on it.

Twée verschillende beelden
van hetzelfde bos:
Clayoquat (Canada) als
productiebos en als wilde
natuur

Uit: Castree, N. (2005). Nature.
Routledge, London.

De wereld verandert, het landschap verandert, het landschapsonderzoek moet ook anders.

Samenleving: participatie, pluriformiteit, groeiende belangstelling voor identiteitsvraagstukken.

Erfgoed meer dan voorheen verbonden met ruimte

De visie op landschap(sgeschiedenis) verandert:
van statisch via lineair naar chaotisch